

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O ENERGIJI ,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, kolovoz 2010.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energiji sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. i članku 50. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Uvodne napomene i pravni okvir

U srpnju 2001. započela je reforma energetskeg sektora u Republici Hrvatskoj, te je uz Zakon o energiji («Narodne novine» broj 68/01) donijet prvi paket energetskeg zakona kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskeg djelatnosti, i to:

- Zakon o tržištu električne energije,
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata,
- Zakon o tržištu plina i
- Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti.

Ovim zakonima uspostavljen je osnovni zakonodavni okvir za restrukturiranje i reorganizaciju energetskeg sektora, otvaranje tržišta plina i regulaciju energetskeg djelatnosti te je reformom obuhvaćeno restrukturiranje energetskeg subjekata i stvaranje novoga zakonodavnog i institucionalnog okvira, utvrđivanje tržišnih pravila, obveza javnih usluga i razdvajanje energetskeg djelatnosti na tržišne i regulirane.

Kako je energetske zakonodavstvo postalo jedan od važnih segmenata na putu prema članstvu u Europskoj uniji, što uključuje i obvezu adekvatne prilagodbe europskom energetske zakonodavstvu i standardima organizacije internog europskeg tržišta, a postojeći zakonodavni i regulacijski okvir nisu bili razvidni, došlo je do nužnih promjena energetskeg zakonodavnog sektora te je tako u prosincu 2004. Hrvatski sabor donio i drugi paket energetskeg zakona, i to: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji, novi Zakon o tržištu električne energije i novi Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti («Narodne novine», broj 177/04), a u 2005. donijet je Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskeg energijom («Narodne novine», broj 42/05) te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina («Narodne novine», broj 87/05). U travnju 2007. Hrvatski sabor donio je novi Zakon o tržištu plina («Narodne novine», broj 40/07), a u srpnju 2007. i prosincu 2008. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji («Narodne novine», broj 76/07 i 152/08). U prosincu 2008. Hrvatski sabor je također donio i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije («Narodne novine», broj 152/08) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina («Narodne novine», broj 152/08). U srpnju 2009. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina («Narodne novine», broj 83/09), a u veljači 2010. donesen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskeg energijom («Narodne novine», broj 20/10).

Budući da se sve više otvara tržište energije u Republici Hrvatskoj, u kojem procesu svi čimbenici - od kupaca i energetske subjekata do nadležnih državnih i lokalnih institucija - trebaju odgovorno obnašati dužnosti i odgovornosti propisane pozitivnim propisima, potrebno je pravovremeno poduzimati i sve radnje, uključujući i pravovremene promjene zakonodavnog okvira, kako bi se omogućilo da se energetske djelatnosti obavljaju na poticajan način, sukladno pravilima tržišta za one energetske djelatnosti koje su tržišne, odnosno, sukladno propisanim, reguliranim uvjetima i pravilima za one energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge.

Razlozi za donošenje Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o energiji

Donošenje ove Izmjene i dopuna Zakona o energiji je značajno zbog potrebe da se omogući da predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, a ne Vlada Republike Hrvatske donosi visine pojedinih tarifnih stavki u tarifnim sustavima za toplinsku energiju (cijenu toplinske energije). Na ovaj način se osigurava da cijene i dalje kontrolira Hrvatska Energetska Regulatorna Agencija (u daljnjem tekstu Agencija), a odluku donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave s obzirom da sadašnja situacija traži da se cijene korigiraju u kratkim vremenskim razdobljima.

Dosadašnja zakonsko rješenje da tarifne stavke za toplinsku energiju određuje Vlada Republike Hrvatske je bilo moguće u vrijeme kada promjene cijena goriva (prirodni plin) za toplinarstvo nisu bile svaka tri mjeseca. Nadalje sustav toplinarstva postoji samo u pojedinim gradovima Republike Hrvatske te za sada, a neće niti u buduće pokrivati veća područja nego je veoma ograničen u svom zemljopisnom obuhvatu. Ubrzane promjene cijena i relativno mali obuhvat toplinarstva u Republici Hrvatskoj (procjenjuje se da maksimalno 250 000 korisnika u cijeloj Hrvatskoj) smatra se dovoljnim razlogom da cijene može odrediti predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave. Takvo rješenje se smatra ispravnim tim više jer cijene toplinske energije nisu identične za potrošače u RH nego ovise o energetskim subjektima i njihovom poslovanju u gradovima u kojima ti subjekti djeluju. Slijedom svega navedenoga smatramo da nije potrebno kao u slučaju električne energije i prirodnog plina da cijene određuje Vlada Republike Hrvatske.

Pitanja koja se uređuju Zakonom

Donošenjem Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o energiji postiglo bi se da za sljedeće djelatnosti:

- proizvodnju toplinske energije, s iznimkom za povlaštene kupce,
- opskrbu toplinskom energijom, s iznimkom povlaštenih kupaca i
- tarifni sustav za distribuciju toplinske energije

visine pojedinih tarifnih stavki određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, a ne Vlada kao je do sada bilo.

Prijedlog za promjenu može podnijeti energetski subjekt za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav.

Nadalje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave je dužno o svojoj Odluci o visini pojedinih tarifnih stavki u tarifnim sustavima dostaviti energetskom subjektu i Agenciji.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE RAZLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O ENERGIJI PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 159. stavku 1. Poslovnika Hrvatskog sabora po hitnom postupku donose se zakoni kojima se otklanjaju veći poremećaji u gospodarstvu uslijed postojećeg zakonodavstva na snazi.

Potrebna dinamika liberalizacije tržišta i njegovog otvaranja također zahtijeva hitan postupak donošenja Zakona.

Ukratko, bitni razlog za hitnost postupka je potreba usklađivanja s novonastalim gospodarskim uvjetima.

Sve navedeno predstavlja osobito opravdan državni razlog za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O ENERGIJI S OBRAZLOŽENJEM

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O ENERGIJI

Članak 1.

U Zakonu o energiji (»Narodne novine«, br. 68/01., 177/04. 76/07. i 152/08) u članku 28. stavci 2. i 3. se mijenjaju i glase:

„(2) Vlada Republike Hrvatske određuje visinu pojedinih tarifnih stavki u tarifnim sustavima iz stavka 1. ovoga članka na prijedlog Ministarstva, osim za:

- proizvodnju toplinske energije, s iznimkom za povlaštene kupce,
- opskrbu toplinskom energijom, s iznimkom povlaštenih kupaca i
- tarifni sustav za distribuciju toplinske energije

koje određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

(3) Prijedlog Ministarstvu za promjenu visine tarifnih stavki u tarifnim sustavima iz stavka 1. ovoga članka, osim tarifnih sustava iz stavka 2. ovoga članka, može podnijeti energetska subjekt za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav.“

Iza stavka 4. dodaju se novi stavci 5., 6. i 7. koji glase:

„(5) Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave je dužno na prijedlog za promjenu visine tarifnih stavki iz stavka 2. ovoga članka koji je podnio energetska subjekt za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav pribaviti mišljenje Agencije. Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave je dužno u roku od 30 dana donijeti odluku.

(6) Agencija je dužna svoje mišljenje iz stavka 5. ovoga članka dostaviti Ministarstvu.

(7) Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je svoju odluku o visini pojedinih tarifnih stavki u tarifnim sustavima dostaviti energetska subjektu i Agenciji.“

Dosadašnji stavci 5., 6. i 7. postaju stavci 8., 9. i 10..

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

OBRAZLOŽENJE ČLANAKA:

Članak 1.

Određuje da za djelatnosti:

- proizvodnju toplinske energije, s iznimkom za povlaštene kupce,
- opskrbu toplinskom energijom, s iznimkom povlaštenih kupaca i
- tarifni sustav za distribuciju toplinske energije

visine pojedinih tarifnih stavki u tarifnim sustavima određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, a ne Vlada Republike Hrvatske, u roku od 30 dana od primitka zahtjeva.

Prijedlog za promjenu visine pojedinih tarifnih stavki predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave može dostaviti energetski subjekt.

Prijedlog za promjenu visine tarifnih stavki koji je podnio energetski subjekt za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav mora pribaviti mišljenje Agencije. Nadalje, Agencija je dužna svoje mišljenje iz stavka 5. ovoga članka dostaviti Ministarstvu. Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je svoju odluku o visini pojedinih tarifnih stavki u tarifnim sustavima dostaviti energetskom subjektu i Agenciji.

Članak 2.

Propisuje se stupanje Zakona na snagu.

VI. TEKST ODREDBI ZAKONA O ENERGIJI KOJE SE MJENJAJU

Članak 28

(1) Metodologiju, odnosno tarifne sustave bez visine tarifnih stavki, za:

- proizvodnju električne energije, s iznimkom za povlaštene kupce,
- opskrbu električnom energijom, s iznimkom povlaštenih kupaca,
- opskrbu plinom tarifnih kupaca,
- proizvodnju toplinske energije, s iznimkom za povlaštene kupce,
- opskrbu toplinskom energijom, s iznimkom povlaštenih kupaca,
- prijenos električne energije,
- distribuciju električne energije,
- distribuciju plina,
- skladištenje prirodnog plina,
- upravljanje terminalom za ukapljeni prirodni plin (UPP),
- transport prirodnog plina,
- distribuciju toplinske energije,

donosi Agencija, a nakon što pribavi mišljenje energetskih subjekata za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav i Ministarstva.

(2) Vlada Republike Hrvatske određuje visinu pojedinih tarifnih stavki u tarifnim sustavima iz stavka 1. ovoga članka na prijedlog Ministarstva.

(3) Prijedlog Ministarstvu za promjenu visine tarifnih stavki u tarifnim sustavima iz stavka 1. ovoga članka može podnijeti energetski subjekt za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav ili Agencija.

(4) Ministarstvo je dužno na prijedlog za promjenu visine tarifnih stavki iz stavka 3. ovoga članka koji je podnio energetski subjekt za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav pribaviti mišljenje Agencije, a na prijedlog za promjenu visine tarifnih stavki koji je podnijela Agencija zatražiti mišljenje energetskog subjekta za obavljanje čijih djelatnosti se primjenjuje tarifni sustav.

(5) Vlada Republike Hrvatske određuje naknade za poticanje obnovljivih izvora energije i kogeneracije i donosi tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, na prijedlog Ministarstva koje je pribavilo mišljenje Agencije.

(6) Vlada Republike Hrvatske određuje naknadu za organiziranje tržišta električne energije i naknadu za organiziranje tržišta plina na prijedlog Ministarstva. Energetski subjekt za organiziranje tržišta električne energije i energetski subjekt za organiziranje tržišta plina dostavljaju prijedlog Ministarstvu koje pribavlja mišljenje Agencije.

(7) Primjenu tarifnih sustava i naknada nadzire Agencija.